

Pohjanmaan kärjäoikeuden laamanni

Rikosuhrimaksun määräämättä jättäminen

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaisessa rangaistustuomioiden tarkastuksessa on kiinnitetty huomiota Pohjanmaan kärjäoikeuden 11.5.2021 antamaan tuomioon 21/121000 asiassa R 20/1762. Kärjäoikeus oli tuominnut vastaajan rikosuhrimaksusta annetun lain voimaantulon jälkeen tehdystä rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta. Vastaajalle ei kuitenkaan ollut määrätty rikosuhrimaksua.

SELVITYS

Asiassa puheenjohtajana toiminut Pohjanmaan kärjäoikeuden kärjätuomari on todennut selvityksessään, että syyttäjä ei ollut vaatinut rikosuhrimaksua, eikä vastaajalle siten ollut mennyt tietoa siitä, että tällainen seuraamus voidaan tuomita.

RATKAISU

Rikosuhrimaksusta annetun lain 2 §:n mukaan se, joka tuomitaan rangaistukseen rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta, on velvollinen suorittamaan rikosuhrimaksun. Lain 3 §:n 1 momentin mukaan rikosuhrimaksu on 40 euroa, jos rangaistus tuomitaan yhdestä tai useammasta rikoksesta, joista vähintään yhdestä säädetty ankarin rangaistus on vankeutta enintään kuusi kuukautta, ja 2 momentin mukaan 80 euroa, jos rangaistus tuomitaan yhdestä tai useammasta rikoksesta, joista vähintään yhdestä säädetty ankarin rangaistus on vankeutta

enemmän kuin kuusi kuukautta. Lain 4 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuin määrää rikosuhrimaksun rangaistuksen tuomitessaan.

Käräjäoikeuden istunnosta poissa ollut vastaaja oli tuomittu rangaistukseen kahdesta petoksesta, joista toinen oli tehty rikosuhrimaksulain voimaantulon jälkeen. Rikoslain 36 luvun 1 §:n mukaan petoksesta on säädetty rangaistukseksi sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta.

Rikosuhrimaksulain perustelujen mukaan rikosuhrimaksu määrätään pääasian yhteydessä eikä määräämiseen liity harkintaa. Lakiin perustuva maksuvelvollisuus ja maksun suuruus ilmoitetaan viran puolesta kaikissa niissä tapauksissa, joita rikosuhrimaksu koskee ([HE 293/2014 vp](#) ja [LaVM 32/2014 vp](#)). Tuomioistuimen on määrättävä rikosuhrimaksu viran puolesta, vaikka syyttäjällä ei esittäisikään sitä koskevaa vaatimusta. Tämä koskee myös kirjallisessa menettelyssä ratkaistavia asioita sekä asioita, jotka ratkaistaan vastaajan poissaolosta huolimatta (esimerkiksi apulaisoikeuskanslerin päätös 13.9.2021 dnro [OKV/596/30/2020](#)).

Kärjäjätuomari on menetellyt asiassa virheellisesti jättäessään määräämättä vastaajalle rikosuhrimaksusta annetun lain mukaisen rikosuhrimaksun. Vastaaja olisi tullut määrätä suorittamaan rikosuhrimaksuna 80 euroa rikosuhrimaksusta annetun lain 3 §:n 2 momentissa säädetyn mukaisesti.

Kiinnitän kärjäjätuomarin huomiota rikosuhrimaksun määräämistä koskevien säännösten noudattamiseen. Asia ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Pyydän saattamaan ratkaisuni kärjäjätuomarin tietoon.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijä

Rasmus Niemi